

Op pad met twee RAVON-rotten

In gesprek over misstanden in het beheer

Frank Spikmans

Zouden er nog beekprikken in de Eerbeekse Beek zitten? Onder dat mom ging ik op pad met twee RAVON-vrijwilligers. Ronald de Boer is een fanatieke natuuronderzoeker en windt zich regelmatig op over slecht natuurbeheer. Geert Willink is ecooloog en docent en werkt aan een oplossing voor Ronalds ergernissen, zo blijkt als we in gesprek gaan aan de waterkant.

“Kijk, hier hebben ze toch netjes de baard in de beek laten staan.” Geert Willink kijkt bewonderend naar een smal strookje waterplanten dat bij het opschonen van de beek gespaard is. *“Zo blijft net dat beetje schuilplek over voor vissen om comfortabel de winter door te komen.”* Als docent bij Helicon in Velp leidt hij toekomstige natuur- en waterbeheerders op. Met zijn aanstekelijk enthousiasme is het niet moeilijk voor te stellen hoe hij de man op de kraan overstag krijgt om beheer- en inrichtingswerk natuurvriendelijker uit te voeren.

Ronald de Boer vist ondertussen stug door, met zijn eigenhandig gemaakte schepnet dat al jaren trouw dienst doet, vertelt hij niet zonder trots. *“Dit is nog het oude model, met knelkoppelingen, zodat je hem makkelijk uit elkaar haalt, handig op vakantie.”* Hij onderzoekt de natuur rond Arnhem al vele jaren in zijn vrije uren. Hoewel er vandaag gevist wordt, kan hij zijn voorkeur voor reptielen niet verhullen. Tussendoor zoekt hij dus ook even naar hazelworm, onder wat stukken hout op de oever. Zonder succes. *“Het is al te koud.”*

Geert Willink (l) en Ronald de Boer (r) op zoek naar de beekprik. (Foto: Frank Spikmans)

Jaarlijkse ergernis

Maar met de liefde voor dieren komt bij Ronald ook de ergernis over misstanden. Met lede ogen ziet hij aan hoe sloten elk jaar weer van voor tot achter geschoond worden. Het leefgebied van allerlei soorten wordt zo ernstig verstoord. *“Ik inventariseer al een aantal jaar sloten rond de Linge op vissen, amfibieën en macrofauna. Het lijkt wel of ze elk najaar nog intensiever te werk gaan.”* De ‘Gedragscode Wet natuurbescherming voor waterschappen’ moet dit voorkomen. Daarin staat hoe het beheer van sloten uitgevoerd moet worden, rekening houdend met beschermde soorten, door bijvoorbeeld delen van de vegetatie te sparen. Over de uitvoering in de praktijk is Ronald, zacht uitgedrukt, niet onder indruk. *“Tientallen bittervoortjes en kleine modderkruipers vind ik dan op de oever tussen het maaisel, als ik met mijn kleinzoon achter de maaimachine aanloop. Hooguit een handje vol stekelbaarzen, meer is er na afloop niet over in die sloten.”*

Op papier goed geregeld

Geert is naast docent ook ecooloog en vanuit zijn eigen adviesbureau nauw betrokken bij deze praktijk. Door heel het land werkt hij samen met waterschappen. *“Ik breng in kaart waar beschermde soorten zitten, daarvoor gebruik ik gegevens uit de NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna). Met aanvullende kennis over het gebied en de ecologie van beschermde soorten stel ik ecologische werkprotocollen op. Daarin staat per watergang op maat voorgeschreven hoe het onderhoud uitgevoerd moet worden. De machinist op de kraan weet zo precies waar beschermde soorten zitten en waar vegetatie gespaard moet blijven.”*

Weerbarstige praktijk

Ronald hoort het hoofdschuddend aan, denkend hoe het er in zijn gebied aan toe gaat. Lijdzaam toekijken kan hij niet, daarvoor is hij te gedreven, dus gaat hij in gesprek met het waterschap en gemeenten. Het waterschap zegt echt wel zijn best te doen om volgens die gedragscode te werken, bijvoorbeeld door niet te maaien tussen 15 maart en 15 juli. Bij doorvragen over de b-watgangen, de smalste slootjes in het boerenland waar kikkers en grote modderkruipers graag verblijven, verwijst het waterschap naar de boeren, die daar verantwoordelijk zijn. *“Maar niemand die vervolgens controleert of daar werkelijk rekening wordt gehouden met die soorten.”*, stelt Ronald vast. *“Zo komen we geen steek verder en blijft het waterbeheer in de Betuwe toch vooral gericht op landbouw en fruitteelt.”* Hij wekt een boze en enigszins moedeloze indruk als we het er over hebben.

Bijsturen werkt

Geert herkent het maar al te goed, maar hij is nog optimistisch. Jaarlijks voert hij voor waterschappen in het veld controles uit naar de toepassing van de ecologische werkprotocollen. Dan blijkt dat de

Bermpje. (Foto: Jelger Herder)

mooie plannen niet altijd goed of zelfs helemaal niet worden uitgevoerd in de praktijk. *“Ik koppel deze bevindingen terug naar het waterschap en samen kijken we dan hoe het volgend jaar beter kan. Of eigenlijk beter moet! Deze misstanden zijn feitelijk overtredingen van de Wet natuurbescherming, waarvan je aangifte kunt doen bij het bevoegd gezag. Het waterschap kan vervolgens een forse dwangsom (boete) opgelegd krijgen.”*, licht Geert toe. Voor het waterschap zet dat de zaak meestal voldoende op scherp om het in het vervolg wel goed te doen.

Aan de juiste bel trekken

Geert erkent dat het voor een vrijwilliger niet eenvoudig is om te weten hoe de regels precies zijn en waar je aan de bel moet trekken bij zo'n misstand. Maar hij laat zien dat er wel degelijk een manier is om een beter beheer voor elkaar te krijgen. *“Meld zo'n overtreding bij het bevoegd gezag, bij de provincie is dat de Omgevingsdienst.”*

Driedoornige stekebaars. (Foto: Jelger Herder)

Ondertussen vangen we tientallen bermpjes en stekelbaarzen, maar geen enkele beekprik. Na afloop raadplegen we de NDFF en blijkt dat we precies om de laatste vindplaats heen gevist hebben. Zo zie je maar weer hoe nuttig het is om vooraf gebruik te maken van die kennis... ook voor ervaren natuuronderzoekers.

Summary

Talking about faulty nature management practices with two seasoned RAVON volunteers

RAVON volunteers often notice negative impacts of faulty nature management. In the case of regular vegetation clearing in streams and ditches, there are clear guidelines for practitioners on how to handle. These protocols are embedded in law, making it a legal offence to not act accordingly. In practice however, habitat of protected species is still regularly damaged due to carelessly conducted management. Mismanagement can be reported at the environmental desk of provinces.

Frank Spikmans, RAVON

F.Spikmans@ravn.nl

Beekprik. (Foto: Jelger Herder)

